

Informatie Haarle

Verzameling verhalen
en gedichten
van Martin Wichink
en Piet Plezier
voor in het informatiekraantje

Jaargang 2018

Voorwoord.

Martin Wichink en zijn pseudonieme Piet Plezier schrijven collums/verhalen voor het informatiekraantje van Haarle. Als geboren en getogen Haarlenaar weet Martin en Piet als geen ander hoe het is om in een dorp te wonen, maar er ook van te genieten.

Martin heeft deze compilatie gemaakt voor mensen die graag een vast boekje in de hand willen hebben voor het ultieme leesplezier. Geniet er van.

Meer verhalen zijn te vinden op www.haarle15.jouwweb.nl

©2018 Martin Wichink.

Inhoud:

18. Hallo mensen
19. Snee op stroate
20. Een jaar
21. De pas en de bie pas
22. Als de Haarlese vlag wappert
23. Honda rieder
24. Seizoenarbeiders in Haarle
25. Oojevaars bekiekn
26. Kort lontje
27. Em moch ik weer ut kwoajochie van vrogger wenne
28. Bankjes
29. Noorderlich
30. Herfst van vroeger
31. Wolken
32. Koe van staal
33. Onweer in Hoarle

Hallo mensen,

Nog allemaal de beste wensen voor het komende jaar. Ja ik weet het, het is alweer drie koningen geweest en dan zou dit niet meer mogen. Moest op mijn beurt wachten, dus daarom kwam dit stukje er niet eerder in. Maar meen het daarom niet minder.

Sterker nog, heb het ooit in maart nog gedaan bij mijn tandarts. Hij was even geschokt en zei: "Nu nog?"

Als antwoord gaf ik: "Zolang de R nog in de maand is en er een feestje aan vast zit, kan het nog." Natuurlijk moet je wel altijd uitkijken met die gasten, want ze hebben vaak toch een andere humor, al begreep hij dat van het feestje wel. Normaal geeft de tandarts elke keer bij binnenkomst je een hand en vraagt dan of alles goed is en dat is meestal wel zo. Behalve als ik terug moet komen voor een gaatje, dan krijgt hij als antwoord: "Nee een fout, maar dat wist u al." Het was anders toen hij ooit eens de verstandskies moest trekken. Voordat hij de plek des onheils wilde verdoven, vroeg hij mij of ik medicijnen gebruikte. Ik vroeg hem wel of dit nodig was, moet anders dan snel nog even wat regelen. Wist op dat moment niet of het dan wel door zou kunnen gaan. Maar uiteindelijk bleek dat dit zo'n standaardvraag was, die hij volgens protocol moest vragen. Gelukkig is het alleen bij de kies gebleven, waardoor ik mijn verstand mag blijven gebruiken.

Is jullie wel opgevallen dat ik mee ben gegaan met de nieuwe trend? De algemene transgenderbegroeting. Dat moet tegenwoordig blijkbaar, al ken ik zo geen transgenders in Haarle buiten het carnaval om natuurlijk. Eigenlijk is het best wel gek, dat je niet eens meer je eigen indeling kan of mag maken. De politiek heeft hier moeite mee en twijfelt hier aan ons nuchtere boerenverstand. Ze zijn natuurlijk veel te bang dat er opnieuw een groepering of politieke partij opstaat in deze democratie. Gauw een regel erbij verzinnen en het is weer even rustig in het land. Terwijl ze niet door hebben, dat ze zo de bureaucratie weer verruimen met nog meer regels tot daar weer moeilijkheden door ontstaan. Het blijft ook moeilijk om ambtenaar te zijn en het voor iedereen goed te doen.

©2018 Martin Wichink.

Snee op de stroate.

Vemaakeluk is ut weh um te ziene, hoe Nederlaand gelieke in paniek is, as de eerst snee in disse winter valt. Met muujte kunt ze eene landingsbaane vriej hoaln bie schiphol. De NS loat gelieke minder treinen riene. Ut zolt wut riekeluk e'streu'jt woar un plan veur e'maakt is. De heele infrastruktuur is direct in de warre.

Ma an de andere kaante lig ut plan ok kloar, veur as ut is zo wiet is. De stempel koode oranje of rood veur ut weer wut offe geem. Iedereene wut anneroane um bie huus te bliem. Eigenluk bes weh gek. Der riedt minder bussen en treinen, ma hier goat wie toch a völle met oons eigen auto de weg op en det wet ze ok weh. Ie mut gewoon veurzichtig riene en goed uutkieken. Aj dan ok nog is voldoende ofstand hoalt, dan heb ie tied genoch um te remmen of bie te sturen.

Dus hoe muuluk kan ut wenne bie un paar centiemeeter snee.

Kiek as der noe gelieke un halve meter lag of nog meer, dan goa'j der vanzelf weh aans over denken. Aj dan de deure niet uut hoeft, dan blief ie bie huus.

Dan zal ok iedereene kunnen begriepen daj de deure nie uut kunt. Dan is weh van belang daj genoch etten en drinken in huus hebt veur un paar daagn, want völle langer duurt ut noe meestal nie in Nederland. De beveurroading bie de winkels zal dan ok net zo muuluk wenne. Doar muj dan ok weer begrip veur op kunnen brengen. Want ok die sjofeurs woagt hun leam um met dit weer de weg op te goane. Zie hebt vaake nogal wat an gewich bie zich en aj doar met in de slip komt, doar wuj nie an denken.

Ut hef ziene veurdeelen ok weh. Noe wut der minder hard e'reene op de weg en ie gebruikt ok gin mobiele telefoon meer tijdens ut riene, umdat ie de beide haane ant stuur mut hoaln um in ut spoor van un aander te bliem. Wut ut dan gin tied dat wie doar leering uut trekt en int vervolg det aans ok nie meer doet? Mooi, dan heb wie det bie deze offesprökken.

©2017 Piet Plezier

Een jaar.

na zevenendertig jaar
spelen ze het weer klaar
de administratie opent de deur licht
voor een leuk verhaal of een gedicht

vijf personages doen hieraan mee
schrijven hun stukje naar eigen idee
zelfs het dialect mag niet verloren gaan
zeker niet wat Haarle in al die jaren al heeft doorstaan

als het gele boekje na al die jaren nog zo wordt gelezen
moet het informatief toch wel goed wezen
er is ruimte voor groot en klein
dat maakt het wonen in een dorp ook zo fijn

zelfs protesten krijgen hun bedenkingen
strijdlustig tot in de hoogste kringen
samen spelen we dit klaar
dit alles in amper een jaar

in stilte wordt dit lustrum gevierd
misschien word er nog een kop koffie versiert
om de schrijvers zo te bedanken voor hun inzet
daar ze met het schrijfvirus zijn besmet

©2018 Martin Wichink.

De pas en de biepas.

Tjonge jonge wat un veraanderingen in Hoarle allemoal. Noe is der a weer un nie'je rondweg der bie e'kum of heb ie det nog nie e'zeene. Muj ma is goan kieken bie de ingang van de pas. Doar hebt ze de ingang veraanderd. Eigeluk is ut weh un bettie fremd. Noa de groote boern opstaand in Hoarle, mös staatsbosbeheer de weg weh aans neer leng bie de pas. De oplossing die ze noe bedach hept is eigenlijk zo gek nog nie, ma leze in de kraante dat dit ma tiedelijk is. Woarumme vrag ie oe dan of? Zoln ze tevölle geld hem, dat ze doar zo met smiet? As ze noe meteene ut weilaand noast de huidige parkeerplaatse der bie pakt die ze noe ok a gebruikt, dan zol ie doar eene groote parkeerplaatse van kunnen maaken, net zo as ze eigenluk op de enk van plan waan. Ma dan noe in ut bos zelf. Aj dan achteran meteen zorgt dat de peerde doar uut de aanhangers kunt kommen en dan gelieke doar ut bos in, dan loopt die verder doar ok niet zo völle kapot. De fietsers, rolstoelrieders en skoetmobielkoereurs kunt dan zonder hinder van de autoos oaver ut verharde fietspad. De luu mut net as noe tog terugge lopen veur informaatsie in de skuure of as ze koffie wilt drinken bie de pas. De wichter kunt vrie spöllen in ut oerbos. Zo heb ie iedereene tevrenne en wut de herberg der ok bie betrökken. Zo hoef ie ma een keer geld uut te geem en dan hep ie un mooi verharde weg wat nie meer stöf. Zol dit nog we ut geval wenne, dan kuj ut aaltied nog un bettie ankleegen met laage boskaasje. Doar hebt jullie weh ervaring met. Hoe mooi wuj ut hem. Zo ziej ma weer daj met un bettie boern verstaand nog un heel enne kunt kom. Dan blef der meskien nog un bettie geld oaver um ut struinpad is noa te kieken. Noe is ut tussen de beume nog weh is un bettie modderig. Net of ut water doar nie aaltied weg wil. Ik klaage nie, doar is det stukkie te mooi veur. Ma mag thuus met de modderskoene nie zo na binnen hen. Al heb ik dan un mooi runtie e'lopen.

©2018 Piet Plezier.

als de Haarlese vlag wappert

als de Haarlese vlag wappert
is er altijd wel wat aan de hand
neem nou carnaval
we verliezen dan even ons verstand

als de Haarlese vlag wappert
is er altijd wel wat aan de hand
op vier mei herdenken we alle gevallen
vijf mei de bevrijding van heel Nederland

als de Haarlese vlag wappert
is er altijd wel wat aan de hand
met koningsdag, kermis en bij de kinderspelenmiddag op het plein
fanatiek strijdend... oog om oog, tand om tand

als de Haarlese vlag wappert
is er altijd wel wat aan de hand
met een bijzondere gebeurtenis of iemand die is geslaagd
die gooit na hard blokken zijn schoolboeken aan de kant

als de Haarlese vlag niet meer wappert
is er waarschijnlijk niks aan de hand
we leiden ons rustige leventje weer
zoals we gewend zijn op het platteland

©2018 Martin Wichink

Honda rieder.

Mösse mien hond uutloaten, dus op pad noar ut Hoonetwalet. Noadat de hond kloar was, leupen wie terugge na huus. Keurig oaver de stoep hen. Wie waan bienoa halverwége toen ik um zag. Een Honda rieder. Ut was gin motorrieder. Ut was ok gin formule één koereur of un auto rieder. Tis gin scheuriezzer op de weg, ma weh eene op veer wielen. Nee wil oe nie in de warre breng, ma dissent scheurn zo ma oaver ut gröss hen. Den trök zig niks an van ut volk wat langs leup of reed. Ut wark möss deurgoane. Den kjal wat der achter leup stuern den grössmei'jer oaver ut gazon. Baane veur baane zag ie ut gröss kotter wun.

Ut mooje was weh dat den kjal gruun bezig was. Nie van ut gröss, ma hei hat ziene Honda elektries met un lange kaabel. Asse dan zo goed bezig is, dan denk ik ok weh datte dit apperaat oppewekt hef met gruune stroom. Wat oppewekt is met windmoolens, zunnepaneelen en zo. Noe hek a weh e'zeene datte zunnepaneelen op zien dak van hun huus hef ling, dus isse weh van disse tied.

Ut zol mie dan ok niks verwonderen, datte achter hun huus ok nog un composhoop maakt of hef veur de planten en stroeken in hun tuin. De stroeken bint prachtig bie e'knipt en kriegt op tied hun mest. Hun tuin ligt der eenmoal mooj bie en det zie de vogels ok, die doar komt nestelen. Pieren trekt ze doar uut de grond as etten. Un mooje plekke um hun wichters groot te brengen.

Zo, den kjal is a weer kloar veur un wekke. Ut lig der weer strak bie as un voetbalveld zonder lijntjes. De komposhoop veur ut volgende joar wut a weer un bettie grooter e'maakt. Denke da'k um weh vaaker zal ziene riene.

©2018 Piet Plezier.

Seizoenarbeiders in Haarle.

Dit jaar zijn ze weer rijk vertegenwoordigd. Wie, vraag je?

De seizoenarbeiders in Haarle. Of heb je ze nog niet gezien? Ze bewerken de felgekleurde stroken langs diverse wegen. Moet je maar eens goed opletten. Vaak hoor je hun geroddel wel, als ze in hun eigen vreemde taal spreken.

Wist je dat er zelfs illegaal hotels voor hen zijn gebouwd in Haarle. Heb er zelf al zeker vijf geteld. Helemaal illegaal is het natuurlijk niet, want het heeft wel in alle regionale kranten gestaan. Alleen niet gezien bij de vergunningen aanvragen in onze gemeente. Zelfs de eigenaar van hotel de Haarleberg heeft er niet eens bezwaar tegen, want echte concurrentie is het niet voor hem.

Het gaat hier namelijk om de insectenhôtels, die in en om Haarle zijn geplaatst. Dit om de bijen populatie in stand te houden. Hiervoor worden al enkele jaren groenstroken ingezaaid met zaad voor wilde bloemen. Deze stroken worden dan ook zo laat mogelijk gemaaid door de gemeente. Het geeft een fleurige blik als je hierlangs loopt of fietst. Je wordt ook nog eens vrolijk van die zoemende bezige bijtjes.

Als je daarnaast ook nog eens de zwaluwen ziet scheren in de ochtend of avond over de weilanden, dan merk je dat de populatie van insecten in Haarle weer meer is toegenomen. Of je ziet een ooievaar, die achter een tractor aan loopt. Die het gras aan het oprapen is voor het inkuilen. Vangen zo wegspringende kikkers. Zie je liever een duikende valk of buizerd, die na het bidden een veldmuisje pakken met hun klauwen. Dan zie je dat de natuur soms ook hard kan zijn. Het maakt ons mooie landschap ook zo breed en divers. Laten we er dan samen voor waken, dat we in dit prachtige gebied mogen wonen. Maar dat we deze ook behouden voor de volgende generatie. Daar werken deze seizoenarbeiders met onze hulp al hard genoeg voor.

©2017 Martin Wichink.

Oojevaars bekiekn.

Wat roekt ut toch altied weer lekker as de boer'n op ut laand hun gröss ant mei-jn bint. Doarna mut ut dreugn, wut ut e'schud en mut ut opnie-j dreugn. Dan wut ut tied um ut bie mekaare te rapen tut kleine heupies in un lang spoor. Ut wut dan oppe raapt veur persvoer of um der heuibaaln van te maakn. Ut opsloan is dan de leste stap. In un heuschure of op un barg veur persvoer.

Op oonse vekaansie was det nie aans. Alleen met ut verschil dat doar völle oojevaars waan. Op hoge poaln, ma ok weh op aandere plekken. Want zovölle oojevaars poaln heb wie niet e'zeene.

Ma ik dwaale un bettie of. As de boer'n op ut laand hun gedreugde gröss ant opraapn waan, dan leupn doar de oojevaars heel parmantig achter an. Wegspringende moezen en kikkers han zo gin kaans um te ontsnappen bie disse pientere bieste.

Ergens aans zag ie ze ok gewoon tussen de groazende koejn loop'n en pikken in ut lange gröss. Zo scharrelt zie hun porsie en die veur hun wichters mooj bie mekaare. Want ok die lust nog weh un bettie, veurdat ze zelf uut vliegt en op eigen beene stoat.

Aj te dich bie hun in de buurte komt, dan is der altied weh ene van det grupie den op wach stiet. As ut mut vlieg ze un stukkie wieder. Moch det nie meugeluk wenne, dan beginte te kleppen met ziene snavel en goat ze vot. Ma ok det is mooj ai ze zo ziet zweem in de luch met hun oranje pootn achteruut. Det is noe iets wat ik nie kan. Vliegn hek ut dan oaver, ma det snap ie zelf ok weh... toch?

Wat mie nog weh is oppeval'n, dat er nie oaverdreem meer geboorte bordjes langs de weg stoat as aans. Messchien dat wie doar oaver neegn moand weer is mut goan kiekkn. Dan wet wie ut zeker, dat dit speukie noe woarheid is of dat ut boakersproat is.

©2017 Piet Plezier.

Kort lontje?

Tegenwoordig zou het erger zijn dan vroeger, maar is dat wel zo?

Natuurlijk hebben we allemaal wel eens een kort lontje. Moest daaraan denken, toen ik midden in de nacht wakker werd in doodse stilte. Buiten de regelmatige ademhaling van mijn partner na, kwam er geen enkel geluid de slaapkamer binnen. Het raam stond gewoon op een kier.

Dat is overdag wel eens anders. Dan is er een die de heg moet knippen of snoeien. De ander maait zijn gazon kort. De een timmert en een ander zaagt.

Vele buitengeluiden vangen we op, maar veroorzaken die zelf net zo goed. Het is alleen vervelend als je zelf even lekker ontspannend wilt genieten in een relaxed stoel, die je voor dit zalige moment helemaal van de zolder naar beneden hebt gehaald. Als je dan ook nog even aan het bijkomen bent van het traplopen. Dan is het extra zuur dat je niet kan genieten van de welverdiende rust, omdat door een ander eerder beschreven buitengeluiden jouw oren bereiken. Ergernis en gemopper is dan al snel ons deel. Terwijl als je zelf in en om huis bezig bent, ook geen rekenschap houdt met anderen. Dit gebeurt nu eenmaal als je met meerdere mensen in een klein gebied woont in een wijk.

Maar als het bijvoorbeeld 's nachts eens onweert, met flitsen en donderslagen, dan nemen we dit wel gewoon voor lief. Zelfs voor een huilende wind komen we ons bed niet uit of het moet zo stormachtig zijn, dat er wat kapot kan waaien. Is dit dan om het hier gaat om natuurgeweld en er niemand daar de schuld van kan geven?

Dan is yoga misschien een goede optie. Ontspannen op bed of je stoel gaan liggen met je ogen dicht. Probeer regelmatig adem te halen en concentreer je hier op. Het is een kwestie van oefenen en proberen nergens aan te denken.

In.. uit... in... uit... en zzzzz. Slaap lekker.

©2017 Martin Wichink.

Em mog ik weer ut kwoajochie van vrogger wenne.

Vanuut mien luie stoel kiek ik met oonse vekaansie, uut op ut grössveldje veur oonse carvan. Glimlachend zie ik doar un jochie van un joar of acht, wat doar rondkuiert. Den slenterd langzaam richting een van de spöl-toesteln, die doar in ut midden van ut grössveltie stoat. Smoezelig is ziene snoete van ut buuten spöln en is doardeer a oarig broen e'wun in de zunne. Köste op ziene arme en beene, geeft a eerdere ongelukkies weer, diete woarscheinlek zelf e'maakt hef.

Geliek möss ik denken an un reklaame van Sire dit joar op televiesie. Jongs mut weer jongs wun en buuten spöln. Dit joch kon zo in dizze reklame met spöln. Zo ongedwung'n ginge te wark.

Asse em later op de schommel is goan zitten, schoeft hij zien tie-sjurt iets na boam. Ziene rechterhaand dutte dan onder zien linker oksel. Met ziene linkerarm pompte dan op en neer, zodat der skeet geludjes ontstoat.

Miene gedach'n goat dan ok meteene weer na vrogger hen, toen ik ok zo'n klein jochie was. Wie deen det toen ok a zo. Det han wie e'leert van oonse va of een van oonse kameroad'n. Ma presies wet ik det nie meer,. Zo lange is det a e'leene en is ok nie zo belangeriek veur dit stukkie.

Wie deun wedstriedjes wie de hardste skeetjes kon maakn. Net zo lange tut oonse oksels rood waan en ut zweet begun te bieten.

Zol ik ut noe nog kunnen? Miene rechterhaand verdwijnt noe ok onder de linker oksel en maake dan un paar pompbewegingn met miene linker arm. Dan klinkt der opeens un hele harde skeet.

Ut jochie kek geliek op en zie zien glunderende koppie, asse un medestander in mie zut.

Langzaam loat ik mien rechterarm en tie-sjurt weer zakken, as ik nie-jskierige blikken van de buurn um ut huukie van hun luifel woar nem.

Em... heel em, mog ik weer weer det jochie van vrogger wenne.

©2017 Piet Plezier

Bankjes.

Je komt ze overal wel eens tegen. Houten natuurbankjes in het bos, op de hei of zo maar ergens in het boerenlandschap. We gaan er vast wel eens op zitten tijdens een fiets- of wandeltocht in het weekend, door de week of tijdens vakantie. Over gemaakte rommel die je natuurlijk netjes in de prullenbak doet of anders mee neemt in een zakje naar huis, want je neemt het daar tenslotte ook van mee. Daar wil ik het nu niet eens over hebben, want van binnenuit zijn we allemaal fatsoenrakers toch?

Wil het eigenlijk hebben over de bankjes zelf. Wist jij dat die bankjes met zorg daar neer zijn gezet. Om u te laten genieten van een prachtig stukje buiten. Dit kan een prachtig uitzicht zijn over de heide, maar ook kijk op een prachtig stukje bos met bospad, rododendrons die in bloei staan, maar ook groene weilanden met kijk op een prachtige onderhouden boerderij uit de vorige eeuw.

Wat wij als gehaaste mensen vaak doen, we nemen te weinig tijd om hier voldoende van te genieten. Terwijl we tijdens vakantie daar totaal geen moeite mee lijken te hebben. Hoe denk je dat schilders tot een prachtig schilderij komen, over een boerderij met landschap of een stukje prachtige natuur na kunnen schilderen. Juist door alles goed in oogschouw nemen tot in de kleine details. Een goede fotograaf neemt alle tijd om een scherpe foto te nemen, maar let hierbij ook op de achtergrond. Daar zouden wij allen nog iets van kunnen leren. Ga eens op een van de vele bankjes zitten en neem hierbij de omgeving eens rustig in oogschouw. Probeer eens te ontdekken waarom het bankje juist hier nou op deze plek geplaatst is en probeer de schilder of fotograaf in jezelf kan ontdekken. Op deze manier leer je weer nieuwe dingen in en van de natuur ontdekken en verrijk jij je eigen kennis. Maak hier eens foto's van jouw eigen ontdekking of schilder het eens na. Sla de foto's eens op een USB stick of computer en ontdek dan eens hoeveel je weer geleerd hebt van de prachtige natuur en landschappen. Voel je rijk dat je hiervan mag genieten en in een geweldige omgeving woont. Elk gebied is een rijkdom op zich. Ga jij dit ook doen? Wens je in ieder geval veel kijkplezier op een van de vele bankjes, die ook Haarle rijk is.

©2017 Martin Wichink

Noorderlich.

Vandaag wul ik ut is hem oaver ut Noorderlich. Dan heb ik ut natuurluk nie oaver ut lich van Hoarle Noord. Dan zol ie ut hem oaver een paar stroatlanteerns, verlichting van de huuze en stallen van ut vee hem.

Aj echt ut Noorderlich wult zien, dan kuj doar veur na de Noordpool hen reizen. Dagenlang bin ie dan onderweg um det verschijnsel te bekijken in ma amper in un paar uur, aj geluk hebt. Ie mut det dan ma wat veur oaver hem.

Nee, dan zit wie in Hoarle un heel stuk better. As ik dan oaver ut Noorderlich heb, dan kiek ik weh richting Hoarle Noord. Eerlijk is eerlijk.

Ak dan smons na ut wark hen fietse en de laatste sterregies in de luch kan ziene, vindt ik det mooi. As de dag giet beginnen, zuj op gegeven moment det nie meer met ut bloote oog kunnen ziene. Ut Noorderlich wat dan doar veur in de plaatse kump, is veur mie net as de dag begint. Asof de noodverlichting an giet bie de schemer. Boam de Helndoornse barg kump dan un steeds bredere baand met gel/oranje gloed, wat steeds groter wut. Net zo lange tut de zonne ok oaver de barg kan kommen. Van det Noorderlich kan ik regelmatig genieten en hoof doar dan nie verre veur te reizen. Ut mooie van dit alles is, ut kump ok nog is regelmatig veur int hele joar, dus wie zit dan ok mooi gebakken hier in Hoarle met dit verschijnsel. Mangs lek ut weh gold, waj dan ziet. Dan denk ik wel is bie mie zelf. Zoln ze in Nijverdalen toen de weg kwiet wenne wes en ok dit verschijnsel hem e'zeene, toen ze ut ravijn hebt uutegraam? Hoe gek kuj eigeluk wenne. Nee ech, aj goed noa goat bint der ma un paar luu, die doar wiezer van e'wun bint. De spoorweegen en de fietsers, die deur ut goldzoekerspad kunt fietsen. Doar maakt wie uut Hoarle dan ok dankbaar gebruik van.

Ma noe idwaal ik of. Wak nog wol zeggen is, geniet van dit alles moojs wat graatis is, want ok dan heb ie ut Noorderlich e'zeene.

©2018 Piet Plezier.

Herfst van vroeger.

Als de bladeren van de bomen beginnen te verkleuren, mag ik graag in de bossen rondstruinen. Genieten van de variabele kleurenpracht, maar ook van de diverse verschillende soorten boombladeren. Zichtbaar dichtbij op de grond.

Lopend tussen al dat moois, gaan de gedachten nog regelmatig terug naar vroeger. Toen waren we ook regelmatig in het bos te vinden. De diverse bladeren in verschillende kleuren en vormen werden dan verzameld. Net als de verschillende groottes in eikels en wilde en tamme kastanjes.

De bladeren werden te drogen gelegd tussen oude catalogen, met daarop een aantal zware puzzelboeken.

Dan waren de eikels en kastanjes aan de beurt. In de platte kant van de eikel werd een gat geprikt met een priem. Een afgebrand lucifersstokje erin en je had een prima tol om te tolleren. De diverse diktes en versieringen met krijt aan de buitenkant, deden onze vrije tijd aardig verlengen. De dopjes van de eikels werden gebruikt om te fluiten. Je pakte ze met beide handen tussen duimen en wijsvingers vast en dan blies je tussen de duimtoppen door.

De gezochte kastanjes pelden we al in het bos. Daar waren ze al gekraakt met stevige takken. De tamme kastanjes werden eerst te drogen gelegd, nadat we er in het bos al genoeg van gegeten hadden.

Van de wilde kastanjes maakten we met saté prikkers de meest verschillende soorten dieren, al was het zelf met de grootste fantasie soms moeilijk te ontdekken. Niettemin een fantastische tijd, waar we nog veel dingen samendeden met spelletjes en activiteiten.

Tegenwoordig probeer ik dit over te brengen naar onze kleinkinderen, die dit een nieuwe ontdekking vinden. Dan mag je als opa ook nog even weer kind zijn, als we samen door de bladeren zee rennen of ze hoog in de lucht gooien om ze te zien dwarrelen naar beneden. De bladeren schilderen is nu meer in. Gelukkig heeft opa al een aantal te drogen gelegd, zodat we met een regenachtige dag ook nog een activiteit in huis hebben.

©2018 Martin Wichink.

Wolken.

Ie kunt in de wolken wenne aj verliefd bint of aj un geluksmoment met maakt. Dan is ut net aj op un roze wolk leaft. Ma ak ut oaver wolken heb, det kan ok aans wenne.

Mangs is der gin wolkie an de luch. Ma as ze der weh bint, dan ziej weh is van die windveern of schoapenwolken. Een mooj gezichte vind ik det. As der un bettie wind stiet, dan kunt ze snel achter mekaar an jaagn, net asof ze mekaare wult griepen. Zie kunt ok zo makkeluk van gedoante verwisselen. Em ziej ze dan in un herkenbare of vremste vorm. Muj zelf ma is un keer bekieken aj is buuten bint. Ut eigen ervaaring wet ik, dat ut nooit verveelt.

Aans wut ut as ze an un breeje baand snel an kump rollen. Vaake ziej dan ok un donkere luch der achteran kommen. De veurspelt vaake weinig goeds. Det wul zeggen aj ant ut wandelen of fietsen bint. Ie ziet ut ok nie graag, aj de wasse nog buuten heb hangen. Veur de tuin en akkers is ut nie arg, die bint gewoon op zien tied un bettie water neudig. As de wolken dan ok nog is met mekaare ant schoern bint of teegn mekaare botst, dan wul ut nog weh is goane onweern. Mangs zit der un paar flinke klappers en lichtstroaln der bie. Gratis vuurwark muj dan ma rekken en mooj veur niks. Hoppeluk hej der verder gin schaa van.

As ut dan weer lichter wut an ut ende van un buu'je, dan ziej soms de zunnestroalen deur de gaaten hen kommen. Asof de zonne dan wul zeng, ik binne der weer. Gelukkig ma, want ut kan zo ma un paar groaden schellen aj dan nog buuten bint. Onschuldig liekt dan de wolkjes die doar achteran komt, tutdat die ok weer saam gruu'jt tut un rengbuuje. Ma det ziet wie dan weh weer. Eers ma em genieten van de frisse geuren, die ie dan vaak roekt noadat ut stof van de blaaderen of isse spuult. Zo ziej ma weer, alles in de natuur hef zien nut.

©2018 Piet Plezier.

Koe van st(a)al.

Een twee drie vier, koetje van koetje van. Een twee drie vier, koetje van ...eh... staal. Deze parodie op een bekend kinderliedje schoot destijds door mijn hoofd, toen ik hoorde over het nieuwe kunstwerk in Haarle.

De plek is natuurlijk weer strategisch gekozen, waar weer veel gebeurtenissen uit de geschiedenis van Haarle samen komen. Wel in samenwerking met de naaste burens, wat noaberschap weer groot maakt.

Het thema was EEN koe. Door de vele kindertekeningen die gemaakt zijn, is er ook nog een kalf bij gekomen. Dit duo maakt samen TWEE dieren. Dat dit samen bij de DRIEtip komt te staan, mag geen verrassing zijn. Zelf voorzien met eigen koeien boerenijs kunnen maken? Of zou het de naam Nahuis (Wieger) zijn, die binding heeft met alle gepasseerde namen hier.

Het kunstwerk bij de bebouwde kom borden valt op, nadat je een kruispunt van VIER wegen bent gepasseerd. Het kruis staat voor de kerkelijke grond (Pastoorsmoat) van de burens. De passie waar dit kunstwerk mee gemaakt is komt voor uit de naam Kemper (Passink) die je dan net gepasseerd bent.

Het mooie van dit hele project is, dat de kinderen van de basisschool hierbij betrokken zijn. Wat men ook doet in het leven, er zal altijd eerst een basis nodig zijn. Vandaar uit gaat men verder.

Hoe een simpele tekening kan uitgroeien tot een heus kunstwerk.

Nu kent Haarle natuurlijk wel meerdere kunstenaars op verschillende vlakken, maar een die ons dorp versiert met echte kunstwerken is van een andere Kemper (Groaven). Of daarom vele betonnen voetstukken onder de kunstwerken daarom ingegraven worden, heeft waarschijnlijk daar niet mee te maken. Het zal meer de grote of de omvang van de monumenten te maken hebben.

Officieel is het kunstwerk geopend door de burgemeester en wethouders, met natuurlijk de kinderen er bij, om zo de passie voor kunst en natuur bij elkaar te brengen. Wie weet wat deze basis voor kunst en natuur later weer voort gaat brengen. Nieuwe ideeën om ons prachtige dorp meer te verfraaien en leefbaar te houden. De architecten van de toekomst met een prachtige herinnering uit de geschiedenis van Haarle.

©2018 Martin Wichink.

Onweer in Hoarle.

Is oe weh eens oppevaln dat wie eigenluk in un prachtig onweersgebied woont. Niet dat ik luu die der oojt is las van e'had hebt teeng de heure in wul strieken, want det is ut laatste wat ik wille. Aj der schaa van hebt e'had is a arg genog, loat stoane as der ok nog doojen of gewondern der bie bint e'valn.

Ik wulle ut gewoon is oaver ut onweer zelf hem. Aj un onweersschoer vanuut Roalte oonse kaante uut kump, dan is ma net hoe zwoar de buuje is. Det wul zeng, isse te zwoar, dan rengt ut em goed in Hoarle, veurdatte de barg oaver giet.

Aans wut ut, as zon buuje uut ut zuuden kump, van de kaante van Demter. Dan mutte doar eers a oaver de iessel hen.

Dan mutte nog un keuze maaken ok. Goa ik via Hoarle of langs de kaante van Holten langs de barg. Kösse ut laatste, dan wut Holten, Riessen en Nijverdalen nat, umdat de Regge dan ok nog wat te zeng hef, net as de knienenbarg.

Ma kösse de buuje de kaante van Hoarle, dan kregge ut vaake muulek asse langs de Sallaandse heuvelrug hen schoert. Asoffe dan meer um ziene as tolt en dan snelheid verlöss. Dan kriegt wie ok un bettie (völle) water met. Zeker asse dan ok nog nie de barg oaver kan. Dan bleffe drei'jen en lötte ut water valn, tutdatte de wolken lig genoch bint zodatte de barg weer oaver kan. Giet dit weh in een keer, dan kriegt ze in Helndoor, Luttenbarg of Lemele de stroate schoone. Tis dan ma net woar zo'n buuje dan hen trekt. Ma det zal mie dan ok un zörg wenne. Ut mooje schowspel is dan toch a weer veurbie. Tis ma weer wachen tutdat ut de volgende onweersbuuje weer langs kump. 's Nachts ziej de donderslaagn weh better en kan soms de luch ok helemoal gekleurd wenne. Ma snappe ok daj der bange van kunt wenne.

©2018 Piet Plezier.

Haarle wordt harder.

Ons dorp is nog altijd even sociaal als altijd hoor, maak je maar niet ongerust. Laatst liep ik weer eens te wandelen door de straten van Haarle. Wat mij opviel waren de trottoirtegels. Keurig in verband gelegd en ook in de bocht loopt die mooi door. Wat mij op dat moment bezighield waren het aantal. Hoeveel tegels zouden er langs de weg liggen?

Heb ik het nog niet eens over het aantal in de paadjes achter onze huizen of in je eigen tuin. Ik zou het zo niet weten, maar als dat er honderdduizend zouden zijn, zou het mij niet verbazen.

Dan ga je verder kijken. De klinkerwegen is ook al zo'n punt. Veel verschillende soorten waaltjes zorgen ervoor, dat we ons gemakkelijk kunnen voortbewegen. Ook hier zijn wel een aantal waaltjes in onze tuinen te vinden.

Maar ook Haarle gaat de moderne tijd mee. Grind in de tuinen en wel in allerlei kleuren en soorten. Zie regelmatig van die bulkzakken staan. Zou zo de bodem niet langzaam dicht slippen?

Hopelijk krijgen we niet allerlei stedelijke problemen. Waar ze het regenwater moeilijk kunnen afvoeren. Waar soms pleintjes of groenstroken dienen als opvangbak van regenwater, bij een langdurige regenval. Dit zou ons steeds vaker te wachten staan, tenminste als we de weerprofeten mogen geloven. De aarde warmt langzaam op.

Misschien moeten we de tuin slimmer indelen. Zodat waterafvoer centraal staat. Op het laagste punt planten of struiken zetten, die het water wel lusten. Of gaan we het regenwater zelf opvangen voor eigen gebruik, om bijvoorbeeld het toilet door te spoelen na gebruik in ons kleine huisje.

Misschien is ruilverkaveling ook wel een mogelijkheid. Regenwater afvoeren en verpompen naar de droge gebieden in de bossen. Zo zouden we een klein beekje kunnen aanleggen. Een drinkvijver voor de wilde dieren of een waterpartij bij het OERR bos voor de kinderen. Een extra attractie met wetenschappelijk onderzoek, terwijl de ouders op het terras zitten.

Haarle verhard zich, maar samen kunnen we met de mogelijkheden om gaan. Gaan we voor een lang leven in duurzaam dorp? De toekomst zal het leren.

©2018 Martin Wichink.

Stöppels op ut laand.

Aj in de winter wel is un frisse neuze wult haaln, dan kom ie der weh is langs. Van die zwatte akkers met stöppels der op. Det bint olde maislaanden e'wes. Aj goed noa goat, bint det ok gewoon eenjoarige planten. Ut laand wut goed bemest in ut veurjoar, dan wut ummeploegd. Noa em rust hemme kreegn, kump ut zoad der in. Dan begint ut wachen. Noa un aantal wekke kump ut gewas langzaam uut de grond. Dan mut der weh e'spuit wun, want ut onkruid mag nie van ut plantie winnen. Soort van Russiese praktijken dus. De stengels schiet langzaam de luch in tut weh un paar meter hoog. Het blef toch aaltied weer un fasinerend gezichte, tut daj der helemoal achter zit en weinig van oe of kunt kieken.

Dan kump ut spannendste gedeelte. As de stengel begint met puberen. Zie kriegt dan de board in de... eh stengel, zeg ma. Doar mut uiteindeluk de maiskolven in kommen. Hoe meer boarden, hoe better. As ze noa un half joar begint te verkleuren, dan bint ze riepe. Grote maiskneuzers bint dan van vrog tut laate in de weer um alle boeren te bedien. Zo wut ut gehakselde mais noa de paskoele e'brach en oppe-sloane in grootte bulten. Dan heb de koejen swinters ok oarig vers voer, net as wie ut etten uut ut diepvries haalt.

Ma noe dwaal ik un bettie of, want de stöppels blijft stoane op ut laand. De wottels hebt alle grondstoffen uut de groand e'haald en na boam transporteerd. Zo kon den stengel mooi gruujen. Noa al det wark blef het achter op ut laand. Ie blijft doar stoane in weer en wind. Kriegt ut hele joar te maaken met storm, regn, en aandere winterse neerslag. As ut dan ok nog is hard giet vriezen, dan kregge nog koale vuute ok. Langzaam rot ie dan ok weg. Vegetten veur al ut wark waj heb e'doane. Int veurjoar aj dan helemoal zwak bint, dan krieg ie ok nog stront over de kop, tutdaj messcharp ummedreit wut en ut oe zwat veur de oogen wut. Dan wet ie daj de strijd verleurn hebt. Oene opvolger stiet dan a weer kloar, veurdat ie den ok ma een keer waarschuwen kon. Gin wonder dat ze dan ok zegt, dat de natuur hard is.